

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق	
۱-۱- مقدمه.....	۲
۲-۱- بیان مسئله.....	۴
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۶
۴-۱- اهداف تحقیق.....	۷
۱-۴-۱- هدف اصلی.....	۷
۲-۴-۱- اهداف فرعی.....	۷
۵-۱- سوال های تحقیق.....	۷
۱-۵-۱- سوال اصلی.....	۷
۲-۵-۱- سوال های فرعی.....	۷
۶-۱- تعاریف واژگان کلیدی.....	۸
۱-۶-۱- امنیت.....	۸
۲-۶-۱- امنیت اجتماعی.....	۸
۳-۶-۱- ناامنی اجتماعی.....	۹
۷-۱- قلمرو تحقیق.....	۹
۱-۷-۱- قلمرو زمانی.....	۹
۲-۷-۱- قلمرو مکانی.....	۹
۳-۷-۱- قلمرو موضوعی.....	۹
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	
۱-۲- مقدمه.....	۱۱
بخش اول: پلیس و پیشگیری از جرم.....	
۱-۲-۲- تعاریف لغوی پلیس.....	۱۱
۲-۲-۲- تعاریف مفهومی پلیس.....	۱۱
۳-۲-۲- تعریف قانونی پلیس (تعریف پلیس بر اساس قانون).....	۱۳

- ۱۴-۲-۲- تعریف کارکردی پلیس.....
- ۱۵-۲-۲- تعدد و تنوع وظایف پلیسی (با تکیه بر وظایف نیروی انتظامی ج.ا.ا).....
- ۱۷-۲-۲- پیشگیری.....
- ۱۷-۲-۲- تاریخچه پیشگیری از جرم در ایران.....
- ۱۹-۲-۲- انواع پیشگیری.....
- ۲۰-۲-۲-۱-۸- پیشگیری کیفری.....
- ۲۰-۲-۲-۲-۸- پیشگیری غیر کیفری.....
- ۲۳-۲-۲-۹- مراحل پیشگیری از جرائم در جرم شناسی.....
- ۲۳-۲-۲-۱۰- فعالیتها و اقدامات پیشگیرانه.....
- ۲۴-۲-۲-۱۰-۱- جرم شناسی پیشگیری:.....
- ۲۴-۲-۲-۱۱- پیشگیری از جرائم در قوانین.....
- ۲۴-۲-۲-۱۱-۱- قانون اساسی.....
- ۲۵-۲-۲-۱۱-۲- قوانین عادی:.....
- ۲۶-۲-۲-۱۲- پیشگیری از جرایم در سازمان و تشکیلات نیروی انتظامی.....
- ۲۷-۲-۲-۱۲-۱- معاونت پیشگیری انتظامی ناجا.....
- ۲۸-۲-۲-۱۲-۲- ماموریت و وظایف کلی پلیس پیشگیری انتظامی.....
- ۳۰-۲-۲-۱۲-۳- پیشگیری از جرایم در کلانتری ها و پاسگاههای انتظامی.....
- ۳۰-۲-۲-۱۲-۴- ماموریت و وظایف کلانتری ها بر اساس سازمان جدید.....
- ۳۳- بخش دوم : امنیت اجتماعی.....
- ۳۵-۲-۳-۱- شاخص ها و مؤلفه های احساس امنیت.....
- ۳۶-۲-۳-۲- امنیت اجتماعی.....
- ۳۸-۲-۳-۳- مفهوم و تعریف امنیت اجتماعی.....
- ۴۰-۲-۳-۴- امنیت فردی و امنیت اجتماعی.....
- ۴۰-۲-۳-۵- امنیت عمومی و امنیت اجتماعی.....
- ۴۱-۲-۳-۶- امنیت ملی و امنیت اجتماعی.....
- ۴۳-۲-۳-۷- امنیت انسانی و امنیت اجتماعی.....
- ۴۴-۲-۳-۸- ویژگی های امنیت اجتماعی.....
- ۴۵-۲-۳-۹- گفتمان های امنیت اجتماعی.....

- ۴۶ ..... ۲-۳-۹-۱-گفتمان سلبی
- ۴۷ ..... ۲-۳-۹-۲-گفتمان ایجابی
- ۴۹ ..... ۲-۳-۱۰-۱-رویکردهای امنیت اجتماعی
- ۴۹ ..... ۲-۳-۱۰-۱-ایده آل گرایی و امنیت اجتماعی
- ۵۰ ..... ۲-۳-۱۰-۲-اثبات گرایی و امنیت اجتماعی
- ۵۱ ..... ۲-۳-۱۰-۳-فرا اثبات گرایی و امنیت اجتماعی
- ۵۱ ..... ۲-۳-۱۰-۴-فمینیسم فرا اثبات گرا و امنیت اجتماعی
- ۵۲ ..... ۲-۳-۱۰-۵-نظریه سیستمی و امنیت اجتماعی
- ۵۳ ..... ۲-۳-۱۱-۱-رهیافت‌های مدرن امنیت اجتماعی
- ۵۳ ..... ۲-۳-۱۱-۱-پست مدرنیسم و امنیت اجتماعی
- ۵۴ ..... ۲-۳-۱۱-۲-دیدگاه انتقادی و امنیت اجتماعی
- ۵۵ ..... ۲-۳-۱۱-۳-رهیافت امنیت اجتماعی شده (جامعه‌ای)
- ۶۱ ..... ۲-۳-۱۱-۴-رهیافت اجتماع گرایی
- ۶۳ ..... ۲-۳-۱۲-۱-نظریه پردازان امنیت اجتماعی
- ۶۴ ..... ۲-۳-۱۲-۱-گیدنز و امنیت
- ۶۶ ..... ۲-۳-۱۲-۲-مولار و امنیت اجتماعی
- ۶۷ ..... ۲-۳-۱۲-۳-بوزان و امنیت اجتماعی
- ۶۹ ..... ۲-۳-۱۲-۴-ویور و امنیت اجتماعی
- ۷۱ ..... ۲-۳-۱۲-۵-میتار و امنیت اجتماعی
- ۷۲ ..... ۲-۳-۱۳-۱-نامنی اجتماعی
- ۷۳ ..... ۲-۳-۱۴-۱-ابعاد نا امنی
- ۷۳ ..... ۲-۳-۱۴-۱-ابعاد عینی نا امنی
- ۷۳ ..... ۲-۳-۱۴-۲-نامنی در بعد ذهنی
- ۷۴ ..... ۲-۳-۱۵-۱-عوامل موثر بر نا امنی اجتماعی
- ۷۴ ..... ۲-۴-۱-چارچوب نظری تحقیق
- ۷۵ ..... ۲-۵-۱-پیشینه تحقیقات انجام شده درباره موضوع تحقیق
- ۸۰ ..... ۲-۶-۱-فرضیه‌های پژوهش
- ۸۰ ..... ۲-۶-۱-فرضیه اصلی

۸۰	.....۲-۶-۲-فرضیه های فرعی
۸۰	.....۲-۷-مدل مفهومی تحقیق

فصل سوم: روش شناسی

۸۲	.....۳-۱-مقدمه
۸۲	.....۳-۲-روش تحقیق
۸۴	.....۳-۳-جامعه آماری مورد مطالعه
۸۴	.....۳-۴-روش نمونه گیری و حجم نمونه
۸۴	.....۳-۵-روش گردآوری دادهها
۸۴	.....۳-۶-ابزار جمع آوری اطلاعات
۸۵	.....۳-۶-۱-روایی ابزار جمع آوری داده ها
۸۵	.....۳-۶-۲-پایایی ابزارهای جمع آوری داده ها
۸۵	.....۳-۷-روش تجزیه و تحلیل
۸۶	.....۳-۷-۱-آزمون کولموگروف اسمیرنوف (تست نرمال بودن)
۸۶	.....۳-۷-۲-ضریب همبستگی پیرسون
۸۷	.....خلاصه فصل

فصل چهارم: یافته ها

۸۹	.....۴-۱-مقدمه
۸۹	.....۴-۲-آماره های توصیفی و نمودارها
۸۹	.....۴-۲-۱-شاخص های مرکزی و پراکندگی مربوط به متغیرهای تحقیق
۸۹	.....۴-۲-۲-جداول فراوانی برای متغیرهای دموگرافیک
۹۱	.....۴-۳-بررسی فرضیات تحقیق
۹۱	.....۴-۳-۱-بررسی فرض نرمال
۹۲	.....۴-۳-۲-فرضیه اصلی
۹۳	.....۴-۳-۳-فرضیه فرعی اول
۹۴	.....۴-۳-۴-فرضیه فرعی دوم
۹۵	.....خلاصه فصل

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۹۷	.....مقدمه ۱-۵
۹۷	.....نتایج تحقیق ۲-۵
۹۷	.....خلاصه تحقیق ۱-۲-۵
۹۸	.....نتایج مربوط به آزمون فرضیات تحقیق ۲-۲-۵
۹۸	.....بحث و بررسی ۳-۵
۱۰۰	.....محدودیت ها ۴-۵
۱۰۰	.....پیشنهادات کاربردی ۵-۵
۱۰۱	.....پیشنهادات برای پژوهش های بعدی ۶-۵
۱۰۳	.....منابع
۱۰۹	.....پیوست ها
۱۱۰	.....پیوست (۱) پرسشنامه

فهرست جداول

- جدول ۱-۲- مفهوم امنیت اجتماعی در ابعاد سه گانه ۳۹
- جدول ۲-۲- گفتمان‌های سلبی (امنیت اجتماعی) ۴۶
- جدول ۳-۲- گفتمان‌های ایجابی (امنیت اجتماعی) ۴۷
- جدول ۴-۲- مقایسه دو رویکرد گفتمان سلبی و ایجابی (امنیت و امنیت اجتماعی) ۴۸
- جدول ۵-۲- مقایسه نگاه اجتماع گرایان و لیبرالیست‌ها در مورد امنیت ۶۳
- جدول ۱-۴- شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای تحقیق ۸۹
- جدول ۲-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سن ۸۹
- جدول ۳-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان تحصیلات ۹۰
- جدول ۴-۴- نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف (K-S) برای بررسی پذیره نرمال بودن ۹۲
- جدول ۵-۴- نتایج آمار توصیفی مربوط به مولفه احساس امنیت زنان ۹۲
- جدول ۶-۴- نتایج آزمون t تک نمونه ای برای مولفه احساس امنیت زنان ۹۲
- جدول ۷-۴- نتایج آمار توصیفی مربوط به مولفه میزان حضور زنان در اجتماع ۹۳
- جدول ۸-۴- نتایج آزمون t تک نمونه ای برای مولفه حضور زنان در اجتماع ۹۳
- جدول ۹-۴- نتایج آمار توصیفی مربوط به مولفه میزان حضور مجرمان ۹۴

فهرست اشکال

شکل ۴-۱- نمودار میله ای سن ۹۰

شکل ۴-۲- نمودار میله ای میزان تحصیلات ۹۱

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین عملکرد پلیس پیشگیری و احساس امنیت زنان در شهر کرمان بود. پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع همبستگی بود که جامعه آماری آن را زنان شهر کرمان تشکیل می‌داد. طبق جدول مورگان و فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای از ۴ منطقه‌ی شهری کرمان انتخاب گردیده و پرسشنامه‌ی استاندارد ارزیابی عملکرد پلیس در ایجاد احساس امنیت سپهری (۱۳۹۳) بین آنها توزیع شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی با بهره‌گیری از نرم افزار SPSS استفاده شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که عملکرد پلیس پیشگیری تاثیر زیادی بر روی افزایش میزان احساس امنیت زنان شهر کرمان نداشته و احساس امنیت زنان در حد متوسط می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد که عملکرد پلیس پیشگیری تاثیر زیادی بر میزان حضور زنان در اجتماع نداشته و زنان در حد متوسط در اجتماع حضور پیدا می‌کنند. همچنین براساس نتایج تحقیق، عملکرد پلیس پیشگیری تقریباً باعث کاهش میزان حضور مجرمان در شهر کرمان شده است و عملکرد پلیس پیشگیری تاثیر متوسطی بر کاهش حضور مجرمان در شهر داشته است.

واژگان کلیدی:

پلیس، پیشگیری، امنیت، زنان، جامعه، جرم

فصل اول: کلیات تحقیق

امنیت یکی از بارزترین وجوه بالندگی یک جامعه و زمینه ساز رشد، توسعه و ثبات آن محسوب می گردد. شکوفایی اقتصادی یک جامعه، سرمایه گذاری، برنامه ریزی برای توسعه، پیشرفت و هرگونه فعالیتی که می تواند عاملی موثر برای بهبود اوضاع اقتصادی، اجتماعی و سایر ابعاد توسعه باشد، همه در سایه استقرار امنیت می باشند و در واقع امنیت از مهم ترین اهداف، منابع و ارزش های اصولی پایدار یک جامعه است و مهم تر از امنیت، موضوع احساس امنیت است همان گونه که امنیت امری لازم است، احساس امنیت هم به اندازه آن لازم، حتمی و ضروری است (حسینی نثار و همکاران، ۱۳۹۱: ۱).

نیروی انتظامی که مسئول برقراری امنیت عمومی و آسایش و آرامش در سطح جامعه می باشد، موظف است با هر آن چه که این امنیت و آرامش جمعی را خدشه دار می سازد مقابله و مبارزه کند و جرم که مهم ترین عامل ناامنی و خدشه دار شدن امنیت عمومی هست، نیروی انتظامی اگر در شهر حضور یابد امکان پیشگیری بزهکاران و مجرمین را افزایش می دهد و فرصت ارتکاب جرم را برای آنان دشوار می کند و در مقابل، برای شهروندان احساس آرامش و امنیت ایجاد می کند. اعتماد، مشارکت، نفوذ و احساس امنیت، رشد انسان و شکوفایی استعدادها و توانایی های او را تسهیل می کند و رابطه او با دیگران و جهان را به رابطه ای خلاق و شکوفا تبدیل می سازد تا فرد بتواند آرامش، امنیت و آزادی و استقلال را در کنار دیگران و با دیگران تجربه کند (ابراهیمی، ۱۳۹۱).

پیشگیری انتظامی از جرم، نقش اساسی و مهم در بستر سازی امنیت دارد از این جهت وظیفه سازمان ها و نهادهای مربوطه برای تامین امنیت و در راس آن ها پلیس و نیروی انتظامی بیش از پیش خطیرتر و حساس تر به نظر می رسد. از طرفی باید دانست که دست یابی به اهداف مورد نظر در زمینه پیاده سازی امنیت در جامعه بدون برنامه ریزی دقیق و نقشه راه جامع و کامل نه تنها کار را برای این نهادها سخت تر می کند، چه بسا ممکن است در بعضی موارد اهداف مورد نظر به درستی تحقق نیابد.

در بسیاری از کشورها، نیروهای پلیس تجارب مهمی در مورد رویکردهای گوناگون پیشگیری از جرم دارند و کاملاً طبیعی است که این تجارب پلیسی به منظور نیل به بهترین نتایج توسط تمام گروه های فعال در زمینه تمامی رویکردهای جامعه مورد استفاده قرار گیرند. در این مسیر، نیاز است که پلیس نیز در برنامه ها درگیر شود، حتی اگر دخالت وی فقط در حد هماهنگ ساختن برنامه های متنوع پیشگیری از جرم باشد. پلیس در عمل، نقشی کلیدی در تسهیل تعامل بین سازمان های مختلف دولتی و غیردولتی دارد. به جای تصور پیشگیری از جرم به عنوان حوزه انحصاری نهادهای انتظامی، اتخاذ رویکرد مشارکتی می تواند استفاده از منابع مختلف را عملی سازد. اتخاذ یک رویکرد هماهنگ توسط گروه های دولتی و اجتماعی در ارائه برنامه های موثر اهمیت دارد. نیروهای پلیس به عنوان بازیگران اصلی، به طور بالقوه شرکای مهمی در هر برنامه پیشگیری از جرم هستند و می توانند به مراقبت از برنامه های موثر مداخلات تمامی مراحل زندگی که هدف مشترک نهادهای مختلف به خصوص در زمینه پیشگیری از جرم است، کمک کنند.

پیشگیری انتظامی بر پایه اقدامات پلیسی در جهت حمایت از شهروندان آسیب پذیر، افزایش آگاهی های عمومی و نظارت بر اماکن عمومی مبتنی بر قابلیت های نیروی پلیس است؛ به عبارت دیگر، مبنای پیشگیری انتظامی، اختیارات و توانایی های نیروی پلیس در پیشگیری از جرم در جامعه است، زیرا نیروی پلیس به لحاظ داشتن اختیارات و ابزار ویژه می تواند نقش به سزایی در کاهش نرخ جرایمخواه پیش از وقوع جرم و خواه پس از وقوع آن داشته باشد و از آن جا که نیروی انتظامی تلاش های گوناگونی در جهت نیل به ارتقاء سطح امنیت اجتماعی، طرح های گوناگونی را به اجرا می گذارد، لذا ضروری است تا به وسیله ابزارهای علمی و مطالعات دقیق، مورد بررسی قرار گیرد. از این رو تحقیق حاضر با شیوه های علم اجتماعی، میزان احساس امنیت را در بین شهروندان شهر تبریز به آزمون می گذارد تا رابطه بین پیشگیری انتظامی از جرم و احساس امنیت را بررسی کند و شناخت میزان اثرگذاری این نهاد امنیتی در تولید و حفظ احساس امنیت از جمله پرسش های مهمی است که پاسخ به آن، می تواند جایگاه نیروی انتظامی را در این عرصه تبیین نماید.

۱-۲- بیان مسئله

برای داشتن تعریف و درک درستی از نا امنی اجتماعی، ابتدا لازم است مفهوم امنیت اجتماعی مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد. امنیت در لغت به معنای مصون بودن از هر گونه تهدید و تعرض است (حبیب زاده، ۱۳۸۸: ۲۲). در فرهنگ آکسفورد معنای امنیت اجتماعی^۱ عبارتست از: ارتباط و ساخت امنیت با جامعه به گونه سازمان دهی شده یا امنیتی که شکل و ساخت اجتماعی یافته است. امنیت اجتماعی حالت فراغت همگانی از تهدیدی است که کردار غیر قانونی دولت یا دستگاهی یا فردی یا گروهی در تمامی یا بخشی از جامعه پدید آورد.

امنیت اجتماعی از نگاه محققان در طول تاریخ در سه دوره تایخی در خدمت طبقات خاصی بوده است. در دوره اول امنیت اجتماعی با رویکرد زورمدارانه در دفاع از هیات حاکمه در دوره دوم در دفاع از فرد و جامعه در برابر قانون شکنان و در دوره سوم روز و قدرت قهری به صورت محدود و در چارچوب قانون مورد استفاده قرار گرفته است. از نظر «الی ویور» رویکرد امنیت اجتماعی، توانمندی جامعه برای مراقبت از خصوصیت و ویژگی‌های بینابین خود در شرایط تغییر و تهدیدات عینی و اجتماعی و بر ارتباط نزدیک میان هویت جامعه و امنیت تاکید داشت و خاطر نشان می‌کند که جامعه امنیت هویتی‌اش را طلب می‌کند. باران امنیت اجتماعی را بدین گونه تعریف می‌کند. «توانایی گروه‌های مختلف صنفی، قومی، محلی، جنسی و... در حفظ هستی و هویت خود.

گیدنز امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی جهت حفظ زندگی اعضای یک جامعه و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان می‌داند (گیدنز، ۱۳۹۶: ۶۲۷). نهایت آن که امنیت اجتماعی عبارتست از رهایی از اضطراب و تعقیب ایمنی مثلاً یک گروه اجتماعی نظیر خانواده یا یک مجمع قومی، مذهبی و غیره. به همین مقیاس ناامنی به معنای وجود تهدید و تعرض علیه فرد، جامعه یا کشور است و ناامنی اجتماعی از نظر لغوی به معنی وجود تهدید و تعرض نسبت به جامعه و اجزا تشکیل دهنده آن شامل فرد، خانواده، گروه و هویت آن‌هاست.

---

^۱ Social Security